

GİRİŞ Adı: Birinci ayetteki "kadr" kelimesi sureye isim olmuştur. Nüzul zamanı: Bu surenin Mekke'de nazil olduğu konusunda ihtilaf vardır. Ebu Hayyan, Bahru'l Muhit'te bu surenin Medine'de nazil olduğunu söyler. Amr el-Vahidi, tefsirinde bu surenin Medine'de nazil olan ilk sure olduğunu belirtir. Buna karşılık el-Maverdî, oğunluk alimlere bu surenin Mekke'de nazil olduğunu iddia eder. İmam Suyuti de aynı şeyi İtikan'da yazar. İbn Merduye, İbn Abbas, İbn Zeyd ve Hz. Aişe'den bu surenin Mekke'de nazil olduğuna dair bir kavil nakleler. Surenin muhtevasına dikkat edilirse -ileride de aynı şekilde -iyle buyurulmuştur: Bunun nüzulü bizim tarafımızdan Kadir Gecesi'nde olmuştur. "Kadir gecesi" iki anlama gelir; burada ikisi de geçerlidir. Birincisi, o gecede takdirler karara bağlanır. Diğeri ise, bu sıradan bir gece değildir. Kısmetin düzenlenip bozulduğu gecedir. Bu kitabın nüzulü, sadece bir kitabın nüzulünü ve sadece Kureyş'i, Arabistan'ı kapsayan bir olay değil; bütün insanlığın takdirini değiştirecek bir kitabın nazil olması olayıdır. Aynı şey Duhan suresinde de belirtilmiştir. (Bkz. Duhan Suresi girişi ve 3) Diğeri bir ifadeyle, bu kitap ve kadir gecesi, kıymet sahibi şerefli bir gecedir. İleride aynı şekilde, bu gece bin aydan daha hayırlıdır. Bununla Mekke'deki kafirler uyarılmıştır: Siz ahmaklığınızdan dolayı Hz. Muhammed'in (s.a) getirdiği kitabı bir afet, bir musibet sanıyorsunuz ve O'ndan kaçınıyorsunuz. Oysa bu kitabın nazil olduğu gece o kadar hayırlı gecedir ki, insanlara insanlık tarihinde bin ayda yapılmayan iyilik, bir gecede yapılmıştır. Aynı şey Duhan Suresi 3. ayette de değişik bir şekilde ifade edilmiştir. Bunu Duhan suresinin girişinde izah etmiştik. Sonunda, Meleklerin ve Cibril'in, Rabb'inin izniyle bu gece her emri indirdikleri bildirilmiştir. (Duhan suresi 4. ayette buna "Emr-i Hakim" denilmiştir.) Ayrıca gecenin, akşamdan sabaha kadar baştan sona selamet gecesi olduğu belirtilmiştir. Yani O'nda şerh bulunmaz. Allah'ın birtüm kararları sonuç olarak iyidir. Ondan hiçbir şekilde bir kararın kastedilmiş değildir. Hatta bir kavmi helak etmek kararı olsa bile, o da hayr indirdi, şerh indirilmedi. Rahman Rahim olan Allah'ın adıyla 1 Gerçek şu ki, biz onu kadir gecesinde indirdik. 2 Kadir gecesinin ne olduğunu sana bildiren nedir? 3 Kadir gecesi, bin aydan daha hayırlıdır. 4 Melekler ve ruh, 3'ünde Rablerinin izniyle her bir iş indirdi. 5 Fecrin ışığına kadar bir esenliktir (selamdır) o. 6 İKLAMA 1. Burada "enzeln hu" (O'nu nazil ettik) kullanılmıştır. Bu cümlede Kur'an zikredilmemiştir. Ama maksat Kur'an'dır. "inzal etmek" kendiliğinden Kur'an'a delalet etmektedir. Kur'an-ı Kerim'de bu şekilde kullanımın çokluğu vardır. Bu kullanımlar bazen siyak ve sibakta, bazen kelamın usulünde, bazen de zamirin neye ait olduğu önceden veya sonra zikredildiğinde geçerlidir. (Bkz. Necm an: 9). Burada "Biz Kur'an'ı Kadir gecesi inzal ettik" buyurulmuştur. Bakara suresinde de "Ramazan Ayı" ki insanlara yol gösterici, hidayeti, doğruyu ve yanlışını birbirinden ayırarak Kur'an o ayda indirilmiştir" (Bakara 185) buyuruluyor. Bundan da anlaşılıyor ki, Allah'ın meleğinin Rasulullah'a Hıra'da ilk defa vahiy getirdiği gece, Ramazan Ayı'nın bir gecesiydi. Bu geceye mübarek gece denmiştir: "Biz onu mübarek bir gecede indirdik." (Duhan, 3) Kur'an'ı bu gecede indirmenin iki anlamı olabilir:

Birincisi, bu gecede bütün Kur'an, vahiy taşıyan meleklerle intikal ettirilmiş ve ondan sonra, şartlara göre zaman zaman olmak üzere 23 senede, bu ayet ve sureleri Cebrail, Allah'ın emriyle Rasulullah'a getirmiştir. Bu görüş İbn Abbas'a aittir. (İbn Cerir, İbn Münzir, İbn Ebi Hatim, Hakim, İbn Merduye, Beyhakî). İkincisi, bu geceyi Kur'an'ın inzal edilmesinin başlangıcı kabul eden görüşî. Bu, İmam Şa'bî'nin kavlidir. Diğer bir kavil de İbn Abbas'tan nakledildiği gibidir. (İbn Cerir). Her iki kavle göre de anlam, Kur'an'ın Rasulullah'a bu gece inmeye başladığına delalet eder. Aynı gece Alak suresinin ilk beş ayeti nazil olmuştur. İslîmî davetin gereği sırasında zaman zaman nazil olan ayet ve surelerin Allah'ın Rasulullah'a indirdiği anda düzenlenmediği açık bir gerçektir. Tam tersine, kainatın yaratılışı ve ona ait olan herşey ezelde tasarlanmıştır, hazırdır. Allah'ın yeryüzünde insan yaratması, ona peygamberler göndermesi, kitaplar vermesi ve sonunda Hz. Muhammed'in (s.a.) göndererek O'na da Kur'an indirmesinin bütün planı önceden hazırlanmıştı. Kadir gecesinde ise bu planın son kısmı uygulanmaya başlandı. Bütün Kur'an'ın vahiy taşıyan meleklerle indirilmesi ise hiç garip değildir. "Kadir", bazı müfessirlere göre "takdir" anlamındadır. Yani bu gece, Allah'ın, takdiri uygulamak için meleklerle emir verdiği gecedir. Bunu Duhan suresindeki şu ayet teyid etmektedir: "O gece katımızdan her hikmetli emir sadır edilir" (Duhan 5) İmam Zührî diyor ki; "Kadir'in manası azamet ve şereftir." Yani o, çok azametli gecedir. Bu manayı teyid eden ayet aynı surenin şu ayetidir: "Bin aydan hayırlıdır." Bu gecenin hangi gece olduğu sorulabilir. Ancak bu çok ihtilafli bir konudur ve yaklaşık 40 görüş nakledilmiştir. Ama ümmetin büyük alimlerinin çoğunluğu, Ramazan ayının son on gecesinin tek gecelerinden biri olarak açıklamışlardır. Bu alimlerin çoğunun görüşî de 27. gece olduğu yolundadır. Bu konuda bazı sahih hadisler rivayet edilmiştir. Ebu Hureyre'den, Rasulullah'ın, Kadir Gecesi'nin 27. ya da 29. gece olduğunu söylediği rivayet edilmiştir. (Ebu Davud, Tayalisî) İkinci rivayet yine Ebu Hureyre'den şu şekildedir: "O, Ramazan'ın son gecesidir." (Müsned-i Ahmed) Zir b. Hubeyş, Ubey b. Kab'a Kadir Gecesi'ni sorduğu zaman yemin ederek ve istisna etmeden O'nun 27. gece olduğunu söylemiştir. (Ahmed, Müslim, Ebu Davud, Tirmizi, Neseî, İbn Hibban) Ebu Zer'e bu konuda sorulduğunda şöyle demiştir; Hz. Ömer, Huzeyfe ve Rasulullah'ın ashabının pek çoğunun şöphesi yoktur ki o Ramazan'ın 27. gecesidir. (İbn Ebi Şeybe) Ubade b. Sîmit, Rasulullah'ın şöyle buyurduğunu nakletmiştir: "Kadir Gecesi, Ramazan'ın son on gecesinin tek gecelerindedir. 21. 23. 25. 27. 29. gecesidir." (Müsned-i Ahmed) Abdullah b. Abbas, Rasulullah'ın şöyle dediğini rivayet etmiştir: "Onu Ramazan'ın son on gecesinde arayın ki, ay bitmeden on veya dokuz gün kaladır veya yedi gün kala veya beş gün kaladır. (Buharî) Alimlerin çoğunluğu Rasulullah'ın bu sözünden kastın, "Tek'li gecelerde arayın" olduğunu söylemişlerdir. Hz. Ebubekir'den (r.a) şöyle rivayet edilmiştir: 9 gün kala, 7 gün kala, 5 gün kala, 3 gün kala veya son gece denmesinden kasıt "bu gecelerde Kadir Gecesi'ni arayındır." (Tirmizî, Neseî) Hz. Aişe (r.a) Rasulullah'tan şöyle rivayet etmiştir: Kadir gecesini Ramazan'ın son on gecesinin tek gecelerinde arayın. (Buharî, Müslim, Ahmed, Tirmizî) Hz. Aişe ve Abdullah b. Ömer'den şöyle rivayet edilmiştir: Rasulullah hayatı boyunca Ramazan Ayı'nın son on gününde itikafa girmiştir. Bunun hakkında, Muaviye, İbn Ömer, İbn Abbas gibi sahabilerden bazı rivayetler mervidir; bu nedenle selef ulemasının büyük çoğunluğu Ramazan Ayı'nın 27. gecesini Kadir Gecesi olarak kabul etmişlerdir. Galiba Kadir Gecesinin faziletlerinden feyz alınabilmesi, insanların bir gecelik ibadetle yetinmeyip daha fazla gecede ibadet etmeleri için Allah (c.c.) Rasulû, Kadir Gecesi'ne belli bir geceyi tayin etmemiştir. Burada şu soru sorulabilir: "Mekke'de gece iken dünyanın pek çok yerinde gündeüz olduğuna göre, o bölgelere hiçbir zaman Kadir

Gecesi gelmeyecek mi?" Cevabı şudur: Arapça'da "Gece" kelimesi çok kere gece ve gündüzü birlikte ifade etmek için kullanılır. Onun için Ramazan'ın bu tarihlerinde dünyanın her yerinde o günün ünceki gecesi Kadir gecesi olabilir. 2. Müfessirler genellikle bunun anlamını şüyle açıklamışlardır: "O gecede yapılan iyi bir amel bin yıllık amelden daha hayırlı ve efdaldır." Kuşkusuz bu doğru bir süzdür. Rasulullah, bu gecenin ameli hakkında çok fazilet beyan etmiştir. Buharî ve Müslim'de Ebu Hureyre'den şüyle rivayet edilmiştir: "Bir kimse Kadir Gecesi iman ile, Allah'tan mükafat dileyerek ibadet için kıyam ederse, ünceki bütün günahları affolunacaktır" Müslim'de Ubade b. Samit Rasulullah'tan şüyle rivayet etmiştir: "Kadir Gecesi Ramazan'ın son on gecesidir. Kim ki bu gecede ecir dileyerek ibadet için kıyam ederse Allah, onun ünceki ve sonraki günahlarını affeder." Ancak ayetin kelimeleri şüyle değildir: "Kadir Gecesi'nde amel etmek bin ayda amel etmekten hayırlıdır." Ayette şüyle denilmiştir: "Kadir Gecesi bin aydan hayırlıdır." Buradaki bin aydan murad, 83 sene gibi ifadeler değildir. Araplarda büyük bir sayı anlatılmak istendiğinde "bin" kelimesi kullanılırdı. Bu nedenle ayetin anlamı "bu bir gece içinde o kadar büyük iyilik ve hayır yapılmıştır ki insanlık tarihinde uzun bir zamanda bile bu kadar hayırlı iş yapılmamıştır." 3. Bundan kasıt, Cebrail'dir. Fazilet ve şerefi dolayısıyla onun zikri diğer meleklerden ayrı olarak, yapılmıştır. 4. Yani o kendi kendine gelmez. Allah'ın izni ile gelir. "Her emir"den kasıt, Duhan suresi 5. ayetteki "emr-i hakim" (hikmete dayanan iş) tir. 5. Yani, akşamdan sabaha kadar bütün gece hayırlıdır ve her türü şerden de korunmuştur.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)